

FRANS POLLUX

Pollux & Verdonschot

Als we konden praten met dieren, zou u ze dan eten?

„Waarom voelen wij ons zo verheven boven andere dieren?” Alzo begint de docu *Stem van de natuur*, morgenavond in *Tegenlicht* op NPO2. De vraag is retorisch bedoeld, de biologe die ’m stelt, lijkt zich niet te kunnen voorstellen dat er ooit iemand een bevredigend antwoord zou kunnen bedenken. Misschien is dat de reden dat ik geen bioloog ben geworden, want mijn hoofd schoot meteen vol met antwoorden. ‘Omdat mensen complete steden bouwen en koeien niet’. Of: ‘Omdat mensen ruimtereizen maken en kippen niet’. Of: ‘Omdat mensen ideeën kunnen delen, vastleggen en doorgeven, en garnalen niet.’ Wat in feite neerkomt op de intikker: wij zijn intelligente wezens met bewustzijn, met een diep complex gevoelsleven, al het andere wat hier rondhuppelt of -kruipt of -zwemt is louter vulling van *onze* natuur. Smakelijk eten! Met die intikker rekent de documentaire af. De biologe in kwestie onderzoekt bijvoorbeeld het speelse gevoelsleven van bijen. Veel te weinig om mijn wereldbeeld overhoop te schieten, maar de film biedt voorzichtige doorkijkjes naar de toekomst, en die toekomst klinkt sprookjesachtig spannend. Vooral waar het gaat over praten met dieren, en dan niet eens papegaaien. Neem de bultrug. Die neemt zijn jachtplannen door met andere bultruggen. Nu valt aan dat onderwatergeklets zelfs met de dikste talenknobbel geen touw vast te knopen, maar zie ChatGTP eens toveren met de menselijke taal. Zet al die artificieel intelligente rekenkracht in op die walvissen, en wie weet ontdekt die AI patronen, wie weet kunnen we dankzij AI uiteindelijk terugpraten. „Dit is het gekste project dat ik ooit hebt gezien”, vindt zelfs de onderzoeker die eraan werkt. Gek, zeker. Maar is het gekker dan raketten naar de manen van Jupiter sturen om daar leven te zoeken? De mens kijkt liever naar de lucht, klaagt een bioloog, terwijl er bewezen intelligent leven in onze oceanen huist, van extreem slimme octopussen tot zingende walvissen met enorme hersenen. „Waarom niet al onze middelen inzetten om met hen te communiceren?” Tja. Al weten we al dat varkens zich vervelen, zich eenzaam kunnen voelen en PTSS kunnen hebben, dat kippen logisch kunnen redeneren en dieren allerlei ‘menselijke’ eigenschappen als jaloezie ervaren – we blijven ze desondanks eten. We produceren ze in extreme aantallen en laten ze leven en sterven in erbarmelijke omstandigheden. Zal dat afgelopen zijn zodra we ze verstaan? Of zoals iemand in de docu hoopt: stel je eens ondertiteling voor in een slachthuis. Het zou een formidabele prestatie zijn. Maar wel een van de mens – nog meer reden om ons verheven te voelen. En of het echt wat zal veranderen? We verstaan andere mensen allang. En toch vermoorden we elkaar, soms in enorme aantallen.

REAGEREN? frans.pollux@delimburger.nl

ACHTERGROND VERKEERSSLACHTOFFERS

De fietshelm is nog altijd een dingetje

Waarom willen fietsers in Nederland geen helm op? Terwijl het aantal verkeersslachtoffers almaar stijgt. „Ik ken de smoesjes”, zegt neuroloog-intensivist Marcel Ariës van het Maastricht UMC+. Maar hij kent ook als geen ander de ernstige gevolgen.

MAASTRICHT DOOR RON LANGENVELD

Het bloed zit nog aan de rand. En de deuk in de helm waarmee wielrenner Dylan van Baarle twee weken geleden in de wielerklassieker Parijs-Roubaix tegen de kasseien klapte, is duidelijk zichtbaar. „Als hij deze helm niet op had gehad? Dan had hij misschien wel nooit meer kunnen fietsen”, zegt neuroloog-intensivist Marcel Ariës stellig. Dat is dus wat zo’n helm kan doen. Ironisch genoeg reed Team Jumbo-Visma, de ploeg van Van Baarle, deze editie van de klassieker met speciale helmen, juist om aandacht te vragen voor de fietshelm. Want die mag onder profrenners en wielerecreanten inmiddels gemeengoed zijn, in het gewone verkeer is dat zeker nog niet het geval.

Hersenschade Ariës, werkzaam in het Maastricht UMC+, was met het HersenStrijd

fonds eigenhandig betrokken bij die *useyourhead*-campagne van Team Jumbo-Visma. Al jaren maakt hij zich sterk om het gebruik van de fietshelm in het verkeer te bevorderen. Een missie die voortkomt uit zijn werk op de intensive care in Maastricht. Maar al te vaak ziet de arts naar eigen zeggen verkeersslachtoffers met hersenschade die met een fietshelm voorkomen had kunnen worden. „Of waarbij mét helm de gevolgen minder ernstig waren geweest.” Patiënten die nu volgens Ariës door die hersenschade vaak voor het leven getekend zijn. En er is haast geboden. Want de cijfers zijn niet rooskleurig. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is het aantal verkeersslachtoffers in Limburg vorig jaar met maar liefst 32 procent gestegen naar 54 doden. Vooral fietsende 75-plussers zijn volgens het CBS vaker slachtoffer. Het aantal fietsslachtoffers met ernstig letsel is in de afgelopen tien jaar eveneens fors opgelopen (40 procent in de periode 2013-2022),

meldt VeiligheidNL, een kenniscentrum voor letselpreventie. Vorig jaar kwamen in Nederland 88.800 fietsers op de spoedeisende hulp terecht. Van hen hadden 57.000 fietsslachtoffers ernstig letsel. Ruim een kwart van hen, meer dan 15.000 fietsers, liep hersenletsel op. Onthutsende cijfers, wat arts Ariës betreft. En alle reden om daar wat aan te doen. „Zeker als je weet dat je met een eenvoudige fietshelm de kans op hersenletsel bij een ongeval met een derde verlaagt.” Maar daar wil de fietsende Nederlander – een enkeling daargelaten – nog altijd niet van

» DE KRANT IN 5 MINUTEN

Ultimatum LTO over landbouwakkoord

Land- en tuinbouworganisatie LTO wil uiterlijk in de week van 8 mei duidelijkheid hebben over de definitieve tekst van het landbouwakkoord. „Op cruciale thema's komen de onderhandelingen niet verder”, zegt voorzitter Sjaak van der Tak. Ook is het voor LTO „cruciaal” dat het kabinet duidelijk maakt hoeveel budget er beschikbaar is. De organisatie lijkt met haar ultimatum sneller te willen dan het kabinet. Landbouwminister Piet Adema stuurt aan op resultaat „halverwege mei”.

BINNENLAND // 11

Nog schoten in Soedan ondanks wapenstilstand

Gisteravond was in Soedan nog steeds sprake van geweld, ondanks een staakt-het-vuren (foto) dat om 18.00 uur had moeten ingaan voor 24 uur. Zowel het leger als de rivaliserende paramilitaire groep Rapid Support Forces (RSF) beschuldigt de andere partij ervan de wapenstilstand niet te respecteren. Tijdens live-uitzendingen van Arabische televisiezenders waren schoten te horen. Volgens getuigen waren er ook schoten van tanks. Ook zou een luchtaanval zijn uitgevoerd.

BUITENLAND // 14

weten. „Ik ken de smoesjes”, zegt Ariës. Kapsels die in de knoei raken, het ziet er niet uit, veel te warm en zweterig zo’n helm, of geen zin om met dat ding rond te slepen als je de fiets ergens in de stad hebt neergezet. Bovendien zijn we in Nederland fietsland al heel lang gewend om zonder helm te rijden. En zo’n ingeburgerde gewoonte verander je niet een-twee-drie.

Kentering
Volgens Ariës is er desondanks wel een kentering zichtbaar. „Vijf jaar geleden waren we in Maastricht nog een roepende in de woestijn. Inmiddels zijn tal van organisaties

en instellingen aangehaakt.” Ook organisaties die eerder vreesden dat de helm voor veel mensen een reden zou zijn om niet meer op de fiets te stappen. Als gevolg van het gestaag stijgende aantal ongevallen zijn ook die volgens Ariës ‘om’. Daarbij wordt overigens niet ingezet op een helmplicht in Nederland. Ariës noemt Denemarken – ook een fietsland – als grote voorbeeld. Tien jaar lang heeft de overheid daar intensief campagne gevoerd voor de fietshelm. „Inmiddels draagt zo’n 50 procent van de volwassen Denen uit eigen beweging een helm en 90 procent van de kinderen. Ik denk dat zo iets in Nederland ook kan.”

Neuroloog-intensivist Marcel Ariës van het Maastricht UMC+ kent als geen ander de vaak ernstige gevolgen van fietsen zonder helm. FOTO ANNEMIEK MOMMERS

De hoop en verwachting is dat ook de Nederlandse overheid binnen afzienbare tijd een publieks-campagne voor de fietshelm zal opstarten, met daaraan gekoppeld allerlei initiatieven om het dragen ervan te stimuleren. „Uiteraard is nog veel meer nodig om het verkeer veiliger te maken”, betoogt Ariës. „Maar laten we beginnen met deze simpele en goedkope oplossing.” En mocht de fietshelm dan alsnog niet aanslaan en blijft het aantal slachtoffers oplopen, dan zit er volgens Ariës niks anders op. „Dan moet het maar kwaadschiks. Dan zal er alsnog serieus naar een helmplicht gekeken moeten worden.”

Aan de kant

Vals duo

Paniek in de polder! Na een stikstofcrisis, wooncrisis, asielcrisis, toeslagencrisis en klimaatcrisis ligt nu een songfestivalcrisis op de loer. Een praatprogramma wijdde afgelopen maandagavond de halve uitzending aan de dreigende nationale ramp. Maar liefst drie deskundigen bogen zich over het kneitervals zingende duo Mia & Dion en de plaatsvervangende schaamte en internationale schande die de natie te wachten staan. Niet eens alle radicale oplossingen kwamen ter tafel. Elders geopperde opties die onbesproken bleven: deelnemen onder neutrale vlag, de vocalisten een dierenvermomming uit *The Masked Singer* aanmeten of de twee vlak voor de halve finale bedorven filet américain laten eten. Ik hou niet van die hardvochtigheid. Gun dat duo het voordeel van de twijfel. Zoveel internationale promotie voor de oer-Limburgse voornaam Mia en mogelijk voor eeuwig een andere associatie bij Dion dan automatisch denken aan...nou ja, u weet wel. Ingrijpen uit angst voor een paar onzuivere noten is iets voor barbaren. Galliërs hingen hun bard vastgebonden en gekneveld in de hoogste boom aan het eind van elk Asterix-avontuur. Frizzle Sizzle zong in 1986 al relativerend: „Alles kun je laten swingen, in je eigen ritme.” Mia & Dion gewoon afvaardigen, getuigt bovendien van eerlijkheid. Luister maar, wij Nederlanders hebben bij volle verstand bijna alle muziekonderwijs wegbezuinigd. Luister maar, wij zijn het land dat op zaterdagavond primetime shows uitzendt met BN'ers die liedjes spelen op sjoelbakken en kliko's.

REAGEREN?
paul.vandersteen@delimburger.nl

2280 woningen van een miljoen of meer in Limburg

Limburg telt 2280 woningen die een miljoeneuro of meer waard zijn. In Maastricht staan er 750. Dat is 2,4 procent van het woningbestand. Veel van die miljoenenwoningen staan langs de Maas in Céramique. Venlo komt in Limburg op de tweede plek met 200 miljoenenwoningen, gevolgd door Weert (150), Meerssen (130), Roermond (120) en Sittard-Geleen (110). Mook en Middelaar (100) is de gemeente met procentueel gezien de meeste miljoenenwoningen.

Amateurkeeper uit Kerkrade gaat wereld over

Het werelddoelpunt van Sandro Aruaino (28) uit Kerkrade gaat momenteel de wereld over. De prachtige omhaal van de doelman van amateurclub UOW'02 werd al miljoenen keren bekeken. De keeper is ook om een andere reden een unicum in de voetballerij: op zijn 18de kwam hij uit de kast, toen het taboe op homoseksualiteit nog groter was dan nu. „Het zou pas écht impact hebben als een bekende speler ervoor uit zou komen dat hij op mannen valt.”

AC Milan verrast Napoli in Champions League

Het in de Italiaanse competitie on-aantastbare Napoli is in de kwartfinale van de Champions League verrassend uitgeschakeld door de landgenoten van AC Milan (foto). De Noord-Italianen hielden in Napels stand (1-1) nadat ze het eerste duel met 1-0 hadden gewonnen. In de halve finales wacht wellicht de stadsderby tegen Inter, dat vandaag tegen Benfica een 2-0 voorsprong verdedigt. Ook Real Madrid bereikte – ten koste van Chelsea – de laatste vier.

Waarom Limburg zo dol is op Helene Fischer

Waarom is de Duitse zangeres Helene Fischer toch zo ongekend populair in Limburg? Want dat de van oorsprong schlagerzangeres (volgens fans is ze inmiddels veel meer dan dat) het hart van menig Limburger beroert, is duidelijk. Haar hit 'Atemlos durch die Nacht' heeft een cultstatus bereikt en zal zaterdag vast en zeker volop worden meegezongen in de Rodahal in Kerkrade. Daar brengt Marjolein Heijltjes uit Herkenbosch met een tribute-avond een ode aan Helene Fischer.